

EGY ÚTTÖRŐ AZ EURÓHOZ VEZETŐ ÚTON

László Csaba¹

Riecke Wernerrel a 80-as évek vége felé találkoztam először a Pénzügyminisztériumban. Én még fiatal, kezdő közgazdászként dolgoztam az adóreform egy részfeladatán az agrárszektorban. A folyosóról már akkor is lehetett tudni, hogy Werner az akkori adóreformcsapat oszlopos tagja.

Akkoriban az adóreform volt a legfontosabb, legkülönlegesebb feladat a „házban”. Sokat túlóráztak, és valami olyasmin dolgoztak, ami talán a 68-as reform óta a legkomolyabb reform volt a magyar gazdaságban. Ott dolgozni igazi presztízst jelentett. Közelebb aztán 1989-ben kerültünk egymáshoz. Igazi pillangóhatás-történet. Az Országos Tervhivatal elnökének új embert, *Kemenes Ernőt* neveztek ki. Az ő helyére államtitkárnak kinevezték *Surányi Györgyöt*. Az ő helyére a Miniszterelnöki Hivatalba kinevezték Wernert, az ő megüresült helyére, a Költségvetési Reform Bizottság Titkárságára pedig szeptember 1-jével kineveztek engem osztályvezetőként *Kupa Mihály* helyettesének.

Mint minden rendes bürokráciában, jöttek az átadás-átvételi beszélgetések. Én eléggé aggódtam, hogy 27 évesen hogyan is fogok megfelelni egy ilyen feladatnak. Szerencsémre Werner valószínűleg hamar felismerte a rémületemet, és megnyugtatót: „*Ne aggódjál, menni fog, nem lesz semmi probléma.*” Elmagyarázta, hogy jó magyar módra a nevünk és a tényleges feladatunk között van némi ellentmondás. A bizottság mint olyan már jó ideje nem működik. A hátralévő időben valóban nem sok vizet zavart a nem működő bizottság, a titkársága viszont zavartalanul üzemelt.

„Cserébe mindenféle koncepcionális anyagokat kell gyártani, és a legfontosabb, hogy elő kell készíteni egy új államháztartási törvényt, ami már az új többpárti demokrácia feltételeinek felel meg.” Pontosan ez történt. Werner pedig elment a Parlamentbe, ahol a rendszerváltásig egy sokkal fontosabb helyen kamatoztathatta a tudását.

Pár évig csak messziről láttuk egymást. 1995-től a költségvetési terület vezetőjeként rendszeresen tárgyaltunk az MNB-vel. A személyes jó viszony ellenére azért gyakran voltak kemény viták a PM és a jegybank között. Wernernek kulcsszerepe volt ezekben a vitákban. Nem ő volt a legszenvélyesebb, messze nem ő beszélt a legtöbbet. De mégis. Amikor végül szót kért, valahogy nagyobb lett a csend.

---

¹ *László Csaba*, volt pénzügyminiszter, címzetes egyetemi tanár, Budapesti Corvinus Egyetem. E-mail: csaba.laszlo@malcon.hu.

Higgadtan, tömören összefoglalta a lényegét, és közben olyan új szempontokra világított rá, amelyekre korábban nem is gondoltunk. Világossá váltak olyan kérdések, amelyekről már fél-egy órája szenvedélyesen vitatkoztunk, és akkor hirtelen összeállt a kép. Annak ellenére, hogy közismert volt a számokhoz, a közgazdaságtan matematikai vonulatához való szoros viszonya, képes volt nekünk, egyszerű halandóknak is világosan, logikusan, strukturáltan elmagyarázni rendkívül összetett makrogazdasági problémákat.

1999-ben pár évre kikerültem a közigazgatásból, de a Wernerrel való viszonyom éppen ott folytatódott 2002-ben, ahol abbamaradt. Ez már más időszak volt. A két intézmény között sokkal több volt a konfliktus, de Werner továbbra is megmaradt annak, aki volt. Szakembernek. Ebben az időben már nagyon sokat beszélünk az eurózóna-csatlakozás stratégiájáról, lehetséges menetrendjéről. Werner leginkább ezekbe a vitákba szállt be, és sokkal kevésbé exponálta magát az egyéb, sokszor átpolitizált, terméketlen vitákban. Annak az időszaknak az egyik legkomolyabb teljesítménye az volt, hogy a kormány és jegybank – minden szakmai és politikai jellegű ellentéte ellenére – közösen elfogadta az eurózóna-csatlakozás stratégiáját és menetrendjét. Wernernek ebben mind szakmai, mind emberi szempontból rendkívül fontos szerepe volt. A legkevésbé rajta múlt, hogy sajnos ebből semmi nem valósult meg, és nem vezettük be 2008-ban az eurót. Pedig úgy a 2008-as pénzügyi válságot biztosan jobban tudta volna kezelni az ország.

2004 után ismét távolabb kerültem tőle. Össze-össze futottunk rendezvényeken, örültünk egymásnak. Pár éve viszont gyakrabban beszélünk az aktuális gazdaságpolitika kérdéseiről, és visszatértünk a startvonalra. Werner újból az eurózóna-csatlakozás stratégiájáról írt anyagot. Tömör, jól strukturált, logikus stratégiát. Kérdés, hogy mikor lesz hozzá olyan kormánya, jegybankvezetése az országnak, amelyik meg is valósítja. Ő már akkor tudta, hogy nagyon beteg, és ennek ellenére szívesen foglalkozott olyan kérdésekkel, amelyek távlata legjobb esetben is minimum 5–8 év. Egy beszélgetés kapcsán a Covid miatt zoomon szomorúan mondta, hogy Kurdisztánból valami „betegség” miatt idő előtt haza kellett jönnie. Láthatóan a szakmai feladatot sajnálta otthagyni. Abból, ahogyan ezt mesélte, nem fogtam gyanút, majd pár hónap múlva jött a sokkoló hír.

Nem tudom, hány évig, évtizedig kell még készülnünk az euróra, de az biztos, hogy Werner nagyon fog hiányozni ezekről a beszélgetésekről. Aztán egyszer majd belépünk, és az aktuális pénzügyminiszter, jegybankelnök közösen felavatja azt az emléktáblát, amelyik a belépésben a leghasznosabb munkát végző szakembereknek állít emléket. Számomra nem kérdés, hogy az „R” betűnél ott kell szerepelnie majd Riecke Werner nevének.